

Kracht door samenwerking

Willem & Wim van der Leegte, zoon en vader, huidig en voormalig ceo bij VDL

FOTO: BART VAN OVERBEEKE/HOLLANDSE HOOGTE

FISCAAL

KPMG: vrijstelling bij bedrijfsopvolging vormt belemmering

Laurens Berentsen
Amsterdam

Nederlanders die een bedrijf via erving of schenking in handen krijgen, hebben minder vrijheid om te ondernemen dan collega's in andere Europese landen. Ze zijn weliswaar deels vrijgesteld van erf- of schenkbelasting, maar daar staan strenge eisen van de Belastingdienst tegenover, waaronder een verbod om de eerste jaren een joint venture aan te gaan.

Dit blijkt uit een vergelijkend onderzoek van belastingadvieskantoor KPMG Meijburg naar bedrijfsopvolgingsregelingen. Elke twee jaar publiceert KPMG een wereldwijde vergelijking van dergelijke regelingen voor familiebedrijven. Deze keer heeft het Nederlandse kantoor een verdiepingsslag gemaakt en de Nederlandse bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) afgezet tegen de fiscale opvolgingsfaciliteiten in tien Europese landen. Aanleiding is dat de BOR in Nederland onder druk staat.

Nederland is in de Europese vergelijking het enige land dat van opvolgers verlangt dat zij een geschonken of geërfde onderneming ten minste vijf jaar voortzetten op de manier waarop ze die bij de opvolging aantreffen, zegt Maarten Merkus van KPMG Meijburg. Opvolgers verliezen anders de fiscale vrijstelling en moeten dan alsnog erf- of schenkbelasting betalen.

'Het is logisch dat er een voortzettingseis is om misbruik van de BOR te voorkomen', zegt Merkus, die het Europese onderzoek uitvoerde. 'Maar de Nederlandse voortzettingseis werkt zeer belemmerend. In de eerste vijf jaar kunnen opvolgers bijvoorbeeld vaak geen joint venture aangaan of andere bedrijfseconomisch gewenste aanpassingen doorvoeren.'

In de coronacrisis komt de inflexibiliteit van de Nederlandse regeling extra scherp

aan het licht, meent de belastingadviseur. 'Je zult maar een hotel hebben of een reisbureau en iets anders willen gaan doen. Dan word je daarvan afgehouden omdat je eerst alsnog erf- of schenkbelasting moet betalen.'

De voortzettingseis zorgt voor veel discussie met de fiscus, weet Merkus uit de praktijk. 'De wet is heel strikt. Bij kleine veranderingen in bedrijven ontstaan al discussies over de vraag of die passen binnen de onderneming zoals die is overgedragen.'

Spanje kende in het verleden precies hetzelfde probleem, zegt Merkus, maar daar is de wet inmiddels veranderd. Verkoop van bedrijven of bedrijfsonderdelen leiden niet langer tot belastingaanslagen, zolang de opbrengsten maar in een onderneming worden geïnvesteerd. De fiscalist vindt dat Nederland ook voor zo'n economische benadering moet kiezen. 'Daarbij hoort een termijn waarbinnen opvolgers moeten herinvesteren. In mijn ervaring is dat geen probleem, want bij ondernemers werkt het vaak precies andersom: die hebben eerst iets op het oog en zoeken daar vervolgens het geld bij.'

Een aanpassing van de BOR zoals Merkus die wenselijk acht, ligt niet in de lijn der verwachtingen. Integendeel: de kans is groter dat een verandering uitdraait op een versobering. Zowel het Centraal Planbureau als een ambtelijke werkgroep heeft in de aanloop naar de algemene verkiezingen in maart adviezen in die richting uitgebracht.

'Bij kleine wijzigingen ontstaan al discussies of die passen binnen het bedrijf zoals dat is overgedragen'

Volgens deze adviezen kent Nederland een ruimhartige BOR. Die houdt in: over de eerste €1,1 mln ondernemingsvermogen hoeft geen erf- of schenkbelasting te worden betaald en daarna is 83% van dit vermogen vrijgesteld. De regeling zou bij drie van de vier opvolgingen overbodig zijn om de continuïteit van de onderneming te waarborgen.

Daar komt nog bij dat de vrijstelling juridisch onder vuur ligt, omdat zij ondernemingsvermogen bevoordeelt ten opzichte van beleggingsvermogen. Ten slotte zou de regeling de concurrentieverhoudingen verstoren tussen degenen die het stokje overnemen in een onderneming en ondernemers die een nieuw bedrijf starten. Volgens de adviezen volstaat een afbetalingsregeling om te voorkomen dat bedrijven in liquiditeitsproblemen raken zodra er sprake is van opvolging.

Merkus erkent dat de BOR schuurt in de binnenlandse concurrentieverhoudingen. Het idee dat de regeling genereus is, komt volgens hem voort uit de binnenlandse vergelijking met de erf- en schenkbelasting die verschuldigd is over niet-ondernemingsvermogen. Hij vindt het beter Nederlandse ondernemers met buitenlandse ondernemers te vergelijken. Afgezet tegen de opvolgingsfaciliteiten in onder meer België, Duitsland, Italië, Oostenrijk, Spanje en Zweden is de Nederlandse regeling zeker niet royaal en eerder aan de sobere kant, zegt hij.

'Nederlandse familiebedrijven concurreren in toenemende mate met bedrijven uit andere Europese landen', aldus Merkus. 'Daar moet je als regering rekening mee houden voordat je bedrijfsopvolging zwaarder gaat belasten.' Dat geldt al helemaal in een periode van crisis. 'Zeker in de huidige, onzekere tijd moeten Nederlandse ondernemers niet op achterstand worden gezet ten opzichte van hun buitenlandse concurrenten.'